

A Duna-Dráva Nemzeti Park különböző vizes élőhelyeinek kvalitatív zooplankton vizsgálata I. Rotatoria fauna

KÖRMENDI SÁNDOR ÉS LANSZKI JÓZSEF

KÖRMENDI S., LANSZKI J.: *Investigation of Zooplankton from different water bodies of Duna-Dráva National Park. I. Qualitative investigation of Rotatoria fauna.*

Abstract: Different water bodies (river, brook, dead arms, gravel pit lakes, moor, marsh) of Duna-Dráva National Park were analyzed and 75 Rotatoria taxons were determined in them. The most divers Rotatoria fauna was found in the dead arms (species number of the Rotatoria between 25-41). Much less can be found species in the Dráva river (12-19 species), gravel pit lakes (22 species) and moor (24 species).

Bevezetés

A zooplankton fauna rendszeres kvalitatív és kvantitatív vizsgálata alapján jellemezhető az adott víztér vízminősége, szaprobiológiai állapota (GULYÁS, 1998), tápanyagellátottsága, ezért szükségszerű a Duna-Dráva Nemzeti Park (DDNP) különböző jellemző víztereiben az alapállapot rögzítése és a biomonitoring vizsgálatok folytatása.

Kutatásaink során mindezen szempontokat szemelőtt tartva a zooplanktont alkotó Rotatoria, Cladocera és Copepoda faunát tanulmányoztuk

Jelen dolgozatunkban a DDNP Somogy és Baranya megye területén kijelölt vízterekben (Dráva, Rinya, kavicsbányatavak, holtágak, láp, mocsár) 1999-ben végzett Rotatoria kutatások eredményeit mutatjuk be, a másik két csoport vizsgálatának adatait a következő publikáció tartalmazza.

A Dráva és a Dráva menti vízterek Rotatoria (kerekesféreg) kutatásáról alig jelent meg publikáció.

WOYNÁROVICH (1944) vizsgálatait követően csak a barcsi borókás vizeiből (RONKAY 1985), a Drávából, a Rinya patakából (GULYÁS et al., 1995 és KÖRMENDI 1998), valamint a Barcs melletti Kisbók holtágából és a komlósdi égeresből (KÖRMENDI 1998) gyűjtött minták adatai állnak rendelkezésre.

Itt szeretnék köszönetet mondani a Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztályának, személy szerint Dr. Uherkovich Ákosnak munkánk anyagi támogatásáért.

A zooplankton fauna biomonitoringja a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szervezésében a DDNP Somogy megyei szakaszán 2000-ben elkezdődött.

Anyag és módszer

A DDNP területén található 12 víztérből 1999. április 10. – szeptember 24. közötti időszakban összesen 7 alkalommal történt mintavétel.

A mintavételi helyeket és azok koordinátáit az 1. táblázat tartalmazza.

1. táblázat: A vizsgált élőhelyek és koordinátáik

	Községhatár	Vízípus	Keleti hosszúság	Északi szélesség
1.	Órtilos	Élő Dráva	16°53'15"	46°18'00"
2.	Órtilos	Ártéri kavicsbányató	16°53'35"	46°17'30"
3.	Somogyudvarhely	Kavicsbányató	17°10'145"	46°10'40"
4.	Bélavár	Ó-Dráva, Feltöltődött holtág	17°12'10"	46°07'10"
5.	Vízvár	Élő Dráva	17°13'45"	46°05'00"
6.	Babócsa	Rinya patak	17°21'15"	46°02'20"
7.	Barcs	Kisbók, mély holtág	17°30'55"	45°57'05"
8.	Darány	Nagyberek, Tündérrózsás-tó,	17°33'25"	45°59'30"
9.	Felsőszentmárton	Mrtvica (Ó-Dráva), feltöltődött holtág	17°38'20"	45°50'55"
10.	Drávasztára	Bresztik, Feltöltődött holtág	17°50'00"	45°48'45"
11.	Drávaszabolcs	Élő Dráva	18°11'40"	45°48'45"
12.	Gordisa	Mattyi-tó, Holtág	18°15'05"	45°47'35"

A mintavételi helyeken 20-100 dm³ vizet szűrtünk át 25 µm szembőségű planktonhálón, majd a mintákat azonnal formalinnal rögzítettük és tartósítottuk.

A helyszíneken megmértük a víz hőmérsékletet, pH-t és vezetőképességet, mely adatokat a mintavételi jegyzőkönyvbe vezettük.

A kerekeshéreg fauna kvalitatív és kvantitatív analízisét 5-10 ml térfogatú almintákból négyzetrácsos számlálókamrában végeztük. A nehezen meghatározható fajokat az almintából történt kiemelés és preparálás után azonosítottuk BANCSI (1986) módszerével. A fajmeghatározásokat BANCSI (1986, 1988), BARTOS (1959), KOSTE (1978), KUTIKOVA (1970) munkái alapján végeztük. Az egyedszám, biomassza eredmények és a kutatás statisztikai feldolgozása (diverzitás, egyenletesség, hasonlóság, stb.) a zooplanktont alkotó Cladocera és Copepoda ráksoportokkal együtt egy későbbi publikáció tárgyát képezik.

A vizsgálatok eredményei

A vízkémiai mérések szerint a legalacsonyabb pH és vezetőképesség (össz-só) értéket a Barcsi Borókásban, míg a legmagasabbakat a holtágakban mértük. Megfigyelhető valamennyi mintavételi helyen az értékek ingadozása, ami a csapadékos időjárással összefüggő hígulási és/vagy bemosódási folyamatokra, sőt vízszennyezésekre is utalhat.

A vizsgált állóvizek a trofitás szempontjából lényegesen különböznek. A kavicsbánya tavak oligo-mezotróf, míg a holtágak eu-politróf vizek (2. táblázat).

A Rotatoria fauna kvalitatív vizsgálata során összesen 75 taxont találtunk. A legalacsonyabb fajszám a Drávából és a Rinya patakából, míg a legtöbb a holtágakból került elő. Meglepő a kavicsbányatavakban a viszonylagos fajgazdagság, és a Barcsi Borókás vizeiben (Darány) az alacsony fajszám (3. táblázat).

A vizekben meghatározott fajok döntő többsége kozmopolita, euriök faj (ILLIES 1978). Csúpan néhány taxon tekinthető ritkának a hazai faunában (pl. *Brachionus diversicornis homoceros*, *B. quadridentatus mehleri*, *Trichocerca vernalis*). A vizsgálatok alapján több melegszenoterm taxont találtunk (pl. *Brachionus falcatus*, *B. diversicornis*, *Filinia opoliensis*). Az euplanktonikus fajok aránya nem éri el a 40%-ot, a többi a metafitonban illetve a bentikus élőhelyeken él. A szaprobiológiai indikáció, vagyis a vi-

2. táblázat: A pH, a vezetőképesség és a vízhőmérséklet szélső- és átlagértékei a vizsgált vízterekben

Mintavételi helyek	Víz hőmérséklet C°			pH			Vezetőképesség µS/cm			Megjegyzés
	Min.	Átl.	Max	Min.	Átl.	Max	Min.	Átl.	Max	
Elő Dráva										
1. Órtilos	12,5	16,9	20	7,5	7,86	8,3	240	318	550	Erősen hordalékos, gyakran rendkívül magas vízállás
5. Vízvár	13,3	18,3	22	7,9	8,06	8,3	230	273	320	u.a.
11. Drávaszabolcs	16,1	18,2	20	7,7	7,98	8,2	250	295	340	u.a.
Kavicsbánya tavak										
2. Órtilos	14,2	20,8	24,5	7,8	8,18	8,8	310	365	520	Oligo-mezotróf víz, partközeli hinárvegetáció
3. Somogyudvarhely	15,1	21	24	7,7	8,08	8,3	380	445	630	u.a.
6. Babócsa Rinya patak	13,5	18,8	23	7,4	8,08	8,8	340	563	960	Gyakran igen szennyezett, hordalékos víz
8. Darány Nagyberek	16,5	18,6	20	6,4	7,1	7,5	80	242	420	Barna víz
Holtágak										
4. Bélavár	14	19,5	22	7,7	8,12	8,5	430	540	590	Eutróf víz. Tömeges: Lemna sp.,
7. Barcs Kisbók	14,5	22,1	25,5	7,1	8,01	8,6	290	358	500	Eutróf víz, erősen zöld- és kékalgás mély víz, partközlelben Salvinia sp., Lemna sp. dominancia
9. Felsőszentmárton Mrtvica	16	21,8	26	7,6	8,1	8,6	310	721	1140	Eutróf víz, közvetlen szerves szennyezés éri. Tömeges: Utricularia sp., Salvinia sp., Lemna sp., Spirodella sp.,
10. Drávasztára Bresztik	17,5	22,4	26	7,5	8,16	8,7	530	683	1060	Eutróf víz. Tömeges: u.a., mint előbb és Nuphar sp. dominancia
12. Gordisa Mattyító	17,5	22,5	26	7,9	8,68	9,4	600	869	1140	Eu-politróf víz, halastó jellegű

zek szervesanyagban való gazdagsága, terheltsége szempontjából megállapítható, hogy az előkerült fajok 70%-a β -mezozaprób, 12 %-a β - α -mezozaprób és 18%-a oligo- β -mezozaprób vízminőséget jelez, a nagyobb szervesanyag-tartalmú vizek eu-politróf jellegűek. Egy adott víztér vízminősége évszakosan is változik, mert a tavaszi időszakban nagyobb az oligo- β -mezozaprób, a nyár folyamán azonban a szervesanyag dúsulással összefüggésben megnő az α -mezozaprób zónára jellemző taxonok aránya. Ebből következik, hogy egy adott víztér vízminőség változását szezonális összehasonlításban kell elvégezni. Ugyanez vonatkozik több víztér faunájának összehasonlítására is.

A Drávában és a Rinyában lényegesen kevesebb fajt sikerült kimutatni GULYÁS és munkatársai (1995) vizsgálataival összehasonlítva. Ennek valószínű oka a csapadékos időjárásból és a más okokra visszavezethető vízhozam változásokból fakadó nagymértékű hígulás is lehetett. A Rinyában több alkalommal egyáltalán nem sikerült kerekéférgeket találni, aminek oka ipari eredetű szennyezés volt. A kavicsbányatavak vízminőségét és ezáltal itt előforduló fajösszetételt az intenzív horgászattal összefüggő haltelepítések, haletetések és más horgászattal összefüggő hatások befolyásolják. A szervesanyag dúsulásával összefüggésben a vízi fauna átalakulása rövid időn belül kimutatható lesz.

A feltöltődő holtágak erősen előrehaladtak az eutrofizálódási folyamatban. E vízterekre gyakorlatilag azok a fajok jellemzők, melyek halastavakban is dominánsak (pl. *Brachionus calyciflorus*, *Keratella quadrata*, *Polyarthra vulgaris* stb.). Az intenzív hala-

3. táblázat: A vizsgált vizekben talált Rotatoria taxonok listája

Fajnév	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
<i>Anuraeopsis fissa</i> (Gosse)				+				+	+	+		
<i>Asplanchna brightwelli</i> Gosse				+			+		+	+		+
<i>A. priodonta</i> Gosse	+	+	+		+							
<i>Bdelloidea sp.</i>	+	+		+	+	+	+	+	+			
<i>Brachionus angularis angularis</i> Gosse	+			+	+	+	+		+	+	+	+
<i>B. budapestinensis</i> Daday										+		+
<i>B. calyciflorus calyciflorus</i> Pallas	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
<i>B. calyciflorus dorcax</i> Gosse			+	+			+	+	+	+		+
<i>B. calyciflorus amphicerus</i> Ehrenberg							+			+		+
<i>B. calyciflorus spinosus</i> (Wierzejski)			+	+			+		+	+		+
<i>B. diversicornis diversicornis</i> (Daday)	+	+	+				+	+		+	+	+
<i>B. diversicornis homoceros</i> Wierzejski									+	+		
<i>B. falcatus</i> Zacharias	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>B. quadridentatus quadridentatus</i> Hermann			+	+			+	+	+	+		+
<i>B. quadridentatus cluniorbicularis</i> (Skorikov)											+	+
<i>B. quadridentatus mehleri</i> (Barrois et Daday)									+	+		+
<i>B. rubens</i> Ehrenberg							+			+		+
<i>B. urceolaris</i> O. F. Müller	+		+		+	+	+	+		+	+	
<i>Cephalodella catellina</i> (O. F. Müller)									+			
<i>C. exigua</i> (Gosse)									+			
<i>C. gibba</i> (Ehrenberg)								+				
<i>Colurella adriatica</i> Ehrenberg								+		+		+
<i>C. uncinata</i> (O. F. Müller)				+				+	+			+
<i>Conochilus unicornis</i> Rousselet				+			+					
<i>Dicranophorus uncinatus</i> Milne		+										
<i>Enteroplea lacustris</i> Ehrenberg											+	
<i>Epiphanes clavulata</i> (Ehrenberg)			+									
<i>E. senta</i> (O. F. Müller)								+	+	+		+
<i>Euchlanis dilatata</i> Ehrenberg	+	+	+	+	+		+	+	+	+		+
<i>E. lyra</i> Hudson								+				
<i>Filinia longiseta</i> (Ehrenberg)	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+
<i>F. opoliensis</i> (Zacharias)											+	
<i>Hexarthra mira</i> (Hudson)											+	+
<i>Kellicottia longispina</i> (Kellicott)		+										+
<i>Keratella cochlearis cochlearis</i> (Gosse)	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+
<i>K. cochlearis macracantha</i> (Lauterborn)	+		+	+		+	+			+		
<i>K. cochlearis tecta</i> (Gosse)		+		+			+		+	+	+	+
<i>K. quadrata</i> (O. F. Müller)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Lecane bulla</i> (Gosse)		+							+			
<i>L. closterocera</i> (Schmarda)		+							+			+
<i>L. cornuta</i> (O. F. Müller)										+		+
<i>L. elsa</i> Hauer				+								+
<i>L. hamata</i> Stokes				+				+	+	+		+
<i>L. luna</i> (O. F. Müller)		+	+	+					+	+		+

3. táblázat folytatása

Fajnév	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
<i>L. lunaris</i> (Ehrenberg)												+
<i>L. nana</i> (Murray)				+								+
<i>L. obtusa</i> (Murray)									+			
<i>L. quadridentata</i> (Ehrenberg)		+										
<i>L. ungulata</i> (Gosse)			+	+				+				+
<i>Lepadella patella</i> (O. F. Müller)				+				+	+	+		+
<i>Monommata longiseta</i> (O. F. Müller)										+		
<i>Mytilina ventralis</i> (Ehrenberg)				+				+	+	+		
<i>Notholca acuminata</i> (Ehrenberg)	+										+	
<i>Platylas patulus</i> (O. F. Müller)		+		+					+	+		
<i>P. quadricornis</i> (Ehrenberg)								+				
<i>Polyarthra dolichoptera</i> (Idelson)	+		+				+		+	+	+	+
<i>P. remata</i> (Skorikov)						+	+					
<i>P. vulgaris</i> Carlin	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Pompholyx sulcata</i> Hudson												+
<i>Scaridium longicaudum</i> (O.F.Müller)							+					
<i>Synchaeta oblonga</i> Ehrenberg	+									+		
<i>S. pectinata</i> Ehrenberg	+	+	+	+	+		+				+	+
<i>S. stylata</i> Wierzejski			+									
<i>Squatinella tridentata</i> (Fresenius)				+								
<i>Testudinella patina</i> (Hermann)			+	+				+	+	+		
<i>Trichocerca birostris</i> (Minkiewicz)		+										
<i>T. capucina</i> (Wierzejski et Zacharias)		+					+		+			
<i>T. cylindrica</i> (Imhof)							+					
<i>T. elongata</i> (Gosse)								+				
<i>T. longiseta</i> (Schrank)	+					+						+
<i>T. porcellus</i> (Gosse)										+		
<i>T. pusilla</i> (Lauterborn)	+	+	+	+		+	+	+	+	+		+
<i>T. rattus</i> (O. F. Müller)				+					+			
<i>T. vernalis</i> (Hauer)				+		+				+		+
<i>Trichotria pocillum</i> (O. F. Müller)		+	+	+								
Fajszám	19	22	22	32	12	14	27	24	34	41	13	39

sítás és takarmányozás (etetés) jelentős mértékben felgyorsítja a tápanyagdúsulási folyamatot, ami nyári kékalga virágzásokat, ezáltal rendszeres oxigénhiányt is okoz. Ilyen algavirágzás figyelhető meg a Mattyi-, a Kisbóki-, és a Mrtvica holtágakon, bár ez utóbbi holtágba közvetlen mezőgazdasági eredetű szennyezés is kerül. A bélavári holtágban a makrofita vegetáció (*Nymphaea alba*, *Nuphar luteum*, *Ceratophyllum* sp. stb.) tömeges elszaporodása csökkenti a szabad vízfelszín területét, minek következtében a trofogén zóna nagysága, ezáltal a víz oxigénellátottsága jelentős mértékben csökken. Mindezek mellett az elpusztult növényzet a szervesanyag-tartalom növekedését okozza és a feliszapolódási folyamatot (szukcesszió) gyorsítja. Ebben a holtágban várható legrövidebb időn belül a kerekeshéreg fauna átalakulása. Mindezt bizonyítja a metafitikus és a β - α -mezoszaprób szervezetek dominanciája.

Az egyes vizekben a különböző mintavételi időpontokban talált taxonokat a 4-16. táblázatokban mutatjuk be. A egyedsűrűség szélsőértékeit a 17. táblázat tartalmazza.

4. táblázat: A Drávában előforduló Rotatoria taxonok a mintavételi időpontokban
(1. mintavételi hely: Órtilos)

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 17.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Asplanchna priodonta</i>	+	+		+	+		+
<i>Bdelloidea sp.</i>	+		+			+	
<i>Brachionus angularis</i>		+	+	+			
<i>B. c. calyciflorus</i>		+	+	+	+	+	+
<i>B. diversicornis</i>			+	+			
<i>B. falcatus</i>	+	+		+	+		+
<i>Euchlanis dilatata</i>			+		+		
<i>Filinia longiseta</i>	+	+			+	+	
<i>Keratella c. cochlearis</i>	+	+	+			+	
<i>K. c. macracantha</i>				+			
<i>K. quadrata</i>			+	+	+		+
<i>Notholca acuminata</i>	+						
<i>Polyarthra dolichoptera</i>		+					
<i>Polyarthra vulgaris</i>		+	+				+
<i>Synchaeta oblonga</i>	+						
<i>S. pectinata</i>		+	+		+	+	
<i>Trichocerca longiseta</i>			+				
<i>Trichocerca pusilla</i>					+		

5. táblázat: A Drávában előforduló Rotatoria taxonok a mintavételi időpontokban
(5. mintavételi hely: Vízvár)

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 17.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Asplanchna priodonta</i>			+		+		
<i>Bdelloidea sp.</i>	+		+	+	+		+
<i>Brachionus angularis</i>		+				+	
<i>B. c. calyciflorus</i>		+	+		+	+	+
<i>B. falcatus</i>			+			+	
<i>B. urceolaris</i>	+			+			+
<i>Euchlanis dilatata</i>	+		+		+		+
<i>Filinia longiseta</i>		+			+		
<i>Keratella c. cochlearis</i>	+				+	+	
<i>K. quadrata</i>		+	+	+			
<i>Polyarthra vulgaris</i>		+	+		+	+	+
<i>Synchaeta pectinata</i>	+	+		+			

6. táblázat: A Drávában előforduló Rotatoria taxonok a mintavételi időpontokban
(11. mintavételi hely: Drávaszabolcs)

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 18.	VII. 29.	VIII. 18.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Brachionus angularis</i>					+		+
<i>B. c. calyciflorus</i>			+	+		+	+
<i>B. diversicornis</i>	+	+		+		+	+
<i>B. falcatus</i>			+		+		
<i>B. urceolaris</i>						+	
<i>Filinia longiseta</i>	+		+				
<i>Keratella c. cochlearis</i>					+	+	
<i>K. c. tecta</i>						+	+
<i>K. quadrata</i>	+	+	+				
<i>Notholca acuminata</i>		+					
<i>Polyarthra dolichoptera</i>		+		+		+	
<i>P. vulgaris</i>	+	+	+		+		
<i>Synchaeta pectinata</i>	+	+	+				

7. táblázat: A Rinya patakban előforduló Rotatoria taxonok a mintavételi időpontokban
(6. mintavételi hely: Babócsa)

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 17.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Bdelloidea sp.</i>	+		+		+		+
<i>Brachionus angularis</i>	+		+				+
<i>B. c. calyciflorus</i>	+			+			
<i>B. falcatus</i>			+		+		
<i>B. urceolaris</i>	+			+	+		+
<i>Filinia longiseta</i>			+				
<i>Keratella c. cochlearis</i>	+		+	+	+		
<i>K. c. macracantha</i>			+				
<i>K. quadrata</i>				+	+		+
<i>Polyarthra remata</i>	+						
<i>P. vulgaris</i>			+	+	+		
<i>Trichocerca longiseta</i>			+				
<i>T. pusilla</i>	+						+
<i>T. vernalis</i>	+						

8. táblázat: A Barcsi Borókás (Nagyberek, Tündérrózsás-tó) Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban (8.mintavételi hely: Darány) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 18.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Anuraeopsis fissa</i>		+					+
<i>Bdelloidea sp.</i>	+		+	+		+	+
<i>Brachionus c. dorcas</i>	+						
<i>B. diversicornis</i>		+	+		+	+	+
<i>B. falcatus</i>			+ (D)			+	+
<i>B. q. quadridentatus</i>		+ (D)		+			+
<i>B. urceolaris</i>	+	+		+			
<i>Cephalodella gibba</i>				+			
<i>Colurella adriatica</i>				+	+		
<i>C. uncinata</i>		+					
<i>Epiphanes senta</i>					+	+	
<i>Euchlanis dilatata</i>	+			+	+	+	+
<i>E. lyra</i>				+			
<i>Keratella c. cochlearis</i>			+		+		+
<i>K. quadrata</i>	+	+			+	+	+
<i>Lecane bulla</i>				+			
<i>L. hamata</i>				+		+	
<i>L. ungulata</i>		+					
<i>Mytilina ventralis</i>				+	+		
<i>Platylas quadricornis</i>	+	+		+			
<i>Polyarthra vulgaris</i>		+		+	+		+
<i>Testudinella patina</i>					+		+
<i>Trichocerca elongata</i>			+				+
<i>T. pusilla</i>					+	+	+

9. táblázat: A kavicsbányatavak Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban
(2. mintavételi hely: Órtilos) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 17.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Asplanchna priodonta</i>	+	+		+			+
<i>Bdelloidea sp.</i>	+		+				+
<i>B. c. calyciflorus</i>	+		+	+		+	
<i>B. diversicornis</i>			+ (D)		+		
<i>B. falcatus</i>			+	+		+ (D)	+
<i>Dicranophorus uncinatus</i>	+						
<i>Euchlanis dilatata</i>		+	+				
<i>Kellicottia longispina</i>	+ (D)						
<i>Keratella c. cochlearis</i>	+	+				+	
<i>K. quadrata</i>		+ (D)			+		
<i>Lecane quadridentata</i>	+						
<i>Platyas patulus</i>				+			
<i>Polyarthra vulgaris</i>	+	+	+			+	+
<i>Synchaeta pectinata</i>	+			+		+	+
<i>Trichocerca capucina</i>				+		+	
<i>T. pusilla</i>		+			+		+
<i>Trichotria pocillum</i>	+	+					

10. táblázat: A kavicsbányatavak Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban
(3. mintavételi hely: Somogyudvarhely) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 17.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Asplanchna priodonta</i>	+		+	+	+	+	+ (D)
<i>Brachionus c. calyciflorus</i>		+	+	+	+		+
<i>B. c. dorcas</i>	+						
<i>B. c. spinosus</i>				+	+		
<i>B. diversicornis</i>		+	+				
<i>B. q. quadridentatus</i>			+				
<i>B. urceolaris</i>		+				+	+
<i>Epiphanes clavulata</i>					+		
<i>Euchlanis dilatata</i>		+		+			+
<i>Filinia longiseta</i>	+	+ (D)					
<i>Keratella c. cochlearis</i>	+ (D)	+ (D)				+	
<i>K. c. macracantha</i>					+		
<i>K. quadrata</i>		+	+				
<i>Lecane luna</i>					+		
<i>L. ungulata</i>					+		
<i>Polyarthra dolichoptera</i>	+			+	+		+
<i>P. vulgaris</i>	+	+	+			+	
<i>Synchaeta pectinata</i>				+		+	+
<i>S. stylata</i>				+			
<i>Testudinella patina</i>	+						+
<i>Trichocerca pusilla</i>			+	+		+	+
<i>Trichotria pocillum</i>	+						

11. táblázat: A holtágak Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban
(4. mintavételi hely : Bélavár) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 17.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Anuraeopsis fissa</i>						+	
<i>Asplanchna brightwelli</i>	+	+		+	+	+	+
<i>Bdelloidea sp.</i>	+	+	+	+	+	+	+
<i>Brachionus angularis</i>		+			+		
<i>B. c. calyciflorus</i>	+	+			+	+	
<i>B. c. dorcas</i>	+						
<i>B. c. spinosus</i>		+				+	
<i>B. falcatus</i>		+	+				+
<i>B. q. quadridentatus</i>			+				+
<i>C. uncinata</i>					+		+
<i>Conochilus unicornis</i>		+	+			+	
<i>Euchlanis dilatata</i>	+	+(D)	+	+	+	+	
<i>Filinia longiseta</i>	+						
<i>Keratella c. macracantha</i>			+	+	+		
<i>K. cochlearis tecta</i>		+	+				
<i>K. quadrata</i>				+	+	+	
<i>Lecane elsa</i>		+					
<i>L. hamata</i>			+			+	
<i>L. nana</i>				+	+		
<i>L. ungulata</i>			+				
<i>Lepadella patella</i>		+					+
<i>Mytilina ventralis</i>			+				
<i>Platytias patulus</i>		+			+		
<i>Polyarthra vulgaris</i>	+		+				+
<i>Synchaeta pectinata</i>	+	+					
<i>Squatinella tridentata</i>			+	+			
<i>Testudinella patina</i>						+	
<i>Trichocerca pusilla</i>		+			+		+
<i>T. rattus</i>			+			+	
<i>T. vernalis</i>		+		+			
<i>Trichotria pocillum</i>	+	+					

12. táblázat: A holtágak Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban
(7. mintavételi hely: Barcs-Kisbók) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 17.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Asplanchna brightwelli</i>	+ (D)			+	+ (D)	+	+
<i>Bdelloidea sp.</i>		+				+	+
<i>Brachionus angularis</i>	+	+					
<i>B. c. calyciflorus</i>			+	+	+		+
<i>B. c. dorcas</i>	+						
<i>B. c. amphicerus</i>				+			
<i>B. c. spinosus</i>			+	+	+	+	
<i>B. diversicornis</i>					+	+ (D)	+ (D)
<i>B. falcatus</i>			+ (D!)	+ (D!)			
<i>B. q. quadridentatus</i>				+	+	+	
<i>B. rubens</i>	+						
<i>B. urceolaris</i>		+					
<i>Conochilus unicornis</i>		+				+	
<i>Euchlanis dilatata</i>		+ (D)		+			+
<i>Filinia longiseta</i>	+					+	
<i>Keratella c. cochlearis</i>	+			+	+	+	
<i>K. c. macracantha</i>	+			+			
<i>K. c. tecta</i>			+	+		+	
<i>K. quadrata</i>	+					+	+
<i>Polyarthra dolichoptera</i>	+						
<i>P. remata</i>		+					
<i>P. vulgaris</i>			+		+	+	+
<i>Synchaeta pectinata</i>	+						
<i>Scaridium longicaudum</i>		+					
<i>Trichocerca capucina</i>		+					
<i>T. cylindrica</i>			+	+			
<i>T. pusilla</i>				+	+		+

13. táblázat: A holtágak Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban
(9. mintavételi hely: Felsőszentmárton-Mrtvica) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 28.	VII. 29.	VIII. 18.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Anuraeopsis fissa</i>				+	+	+	
<i>Asplanchna brightwelli</i>	+	+		+	+	+	+
<i>Bdelloidea sp.</i>	+				+	+	
<i>Brachionus angularis</i>	+ (D)			+			
<i>B. c. calyciflorus</i>	+	+	+	+		+	+
<i>B. c. dorcax</i>				+	+		
<i>B. c. spinosus</i>	+						
<i>B. diversicornis homoceros</i>		+	+		+		
<i>B. falcatius</i>				+			+
<i>B. q. quadridentatus</i>							+
<i>B. q. mehleri</i>		+		+			
<i>Cephalodella catellina</i>					+		
<i>C. exigua</i>						+	
<i>Colurella uncinata</i>				+	+		
<i>Epiphanes senta</i>				+	+		
<i>Euchlanis dilatata</i>				+		+	+
<i>Filinia longiseta</i>			+	+	+		
<i>Keratella c. cochlearis</i>	+						
<i>K. c. tecta</i>					+	+	+
<i>K. quadrata</i>	+	+ (D)	+				+ (D)
<i>Lecane bulla</i>		+	+	+			
<i>L. closterocerca</i>			+			+	
<i>L. hamata</i>					+		+
<i>L. luna</i>						+	+
<i>L. obtusa</i>				+			
<i>Lepadella patella</i>	+					+	
<i>Mytilina ventralis</i>			+		+		
<i>Platyas patulus</i>				+	+		
<i>Polyarthra dolichoptera</i>		+		+			
<i>P. vulgaris</i>					+	+	+
<i>Testudinella patina</i>				+			
<i>Trichocerca capucina</i>				+			
<i>T. pusilla</i>		+	+		+	+	+
<i>T. ruttus</i>					+	+	

14. táblázat: A holtágak Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban
(10. mintavételi hely: Drávasztára-Bresztik) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 18.	VII. 29.	VIII. 18.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Anuraeopsis fissa</i>			+				
<i>Asplanchna brightwelli</i>	+	+	+	+		+	+
<i>Brachionus angularis</i>	+	+(D)	+				+
<i>B. budapestinensis</i>			+		+		+
<i>B. c. calyciflorus</i>	+	+	+	+	+	+	+
<i>B. c. dorcas</i>				+	+		
<i>B. c. amphiceros</i>			+	+			
<i>B. c. spinosus</i>	+						
<i>B. diversicornis</i>			+		+	+	
<i>B. diversicornis homoceros</i>		+					
<i>B. falcatus</i>	+	+	+	+			
<i>B. q. quadridentatus</i>		+		+			+
<i>B. q. cluniorbicularis</i>				+			
<i>B. q. mehleri</i>			+				
<i>B. rubens</i>		+					
<i>B. urceolaris</i>	+	+	+	+			
<i>Colurella adriatica</i>			+				+
<i>Enteroplea lacustris</i>			+				
<i>Epiphanes senta</i>					+	+	+
<i>Euchlanis dilatata</i>	+	+	+				
<i>Filinia longiseta</i>	+(D)	+					
<i>F. opoliensis</i>				+			
<i>Hexarthra mira</i>		+	+	+		+	
<i>Keratella c. cochlearis</i>		+				+	+
<i>K. c. macracantha</i>		+					
<i>K. c. tecta</i>		+(D)	+				
<i>K. quadrata</i>	+(D)				+	+	+
<i>Lecane cornuta</i>			+	+			
<i>L. hamata</i>				+			
<i>L. luna</i>		+		+			
<i>Lepadella patella</i>			+				+
<i>Monommata longiseta</i>			+				
<i>Mytilina ventralis</i>			+		+		
<i>Platylas patulus</i>					+		
<i>Polyarthra dolichoptera</i>	+	+	+				
<i>P. vulgaris</i>			+		+	+	+
<i>Synchaeta oblonga</i>	+	+					
<i>Testudinella patina</i>				+		+	
<i>Trichocerca porcellus</i>		+					
<i>T. pusilla</i>		+		+		+	+
<i>T. vernalis</i>		+		+			+

15. táblázat: A holtágak Rotatoria faunája a mintavételi időpontokban
(12. mintavételi hely: Gordisa - Mattyi-tó) D = Domináns taxon

Fajnév	IV. 10.	V. 21.	VI. 18.	VII. 29.	VIII. 18.	IX. 19.	IX. 24.
<i>Asplanchna brightwelli</i>	+	+	+	+		+	+
<i>Brachionus angularis</i>		+	+(D)			+	
<i>B. budapestinensis</i>					+		
<i>B. calyciflorus calyciflorus</i>		+	+(D)	+(D)	+	+	+
<i>B. c. dorcias</i>				+	+		
<i>B. c. amphicerus</i>			+	+			
<i>B. c. spinosus</i>	+	+					
<i>B. diversicornis</i>	+	+	+	+		+	+
<i>B. falcatus</i>			+(D)	+(D)	+(D)	+(D)	+
<i>B. q. quadridentatus</i>		+	+				+
<i>B. q. cluniorbicularis</i>		+					+
<i>B. q. mehleni</i>		+		+			
<i>B. rubens</i>			+		+		
<i>Colurella adriatica</i>			+	+			
<i>C. uncinata</i>	+				+	+	
<i>Epiphanes senta</i>	+					+	
<i>Euchlanis dilatata</i>	+	+		+			
<i>Filinia longiseta</i>		+			+		+
<i>Hexarthra mira</i>		+	+				
<i>Kellicottia longispina</i>		+	+				
<i>Keratella c. cochlearis</i>		+	+	+	+		
<i>K. c. tecta</i>	+		+		+		
<i>K. quadrata</i>	+	+	+	+			
<i>Lecane closterocerca</i>	+			+			+
<i>L. cornuta</i>			+	+			+
<i>L. elsa</i>		+					
<i>L. hamata</i>				+	+		
<i>L. luna</i>					+	+	
<i>L. lunaris</i>	+						
<i>L. nana</i>	+						
<i>L. ungulata</i>			+				
<i>Lepadella patella</i>					+	+	
<i>Polyarthra dolichoptera</i>				+			
<i>P. vulgaris</i>		+	+	+			+
<i>Pompholyx sulcata</i>		+			+		
<i>Synchaeta pectinata</i>		+	+				+
<i>Trichocerca longiseta</i>			+				
<i>T. pusilla</i>					+	+	+
<i>T. vernalis</i>			+				

16. táblázat: A Rotatoria egyedszám szélsőértékei az egyes mintavételi helyeken ind./100 l

Mintavételi hely	Egyedszám
1. Örtilos, élő Dráva	9-196
2. Örtilos, ártéri kavicsbányató	12-345
3. Somogyudvarhely, kavicsbányató	12-420
4. Bélavár, Ó-Dráva-feltöltődő holtág	42-3520
5. Vízvár, élő Dráva	10-180
6. Babócsa, Rinya patak	14-110
7. Barcs, Kisbók-mély holtág	211-368050
8. Darány, Nagyberek mocsár	196-1548
9. Felsőszentmárton, Mrtica-Ó-Dráva-feltöltődő holtág	140-2650
10. Drávasztára, Bresztik-feltöltődött holtág	120-4250
11. Drávaszabolcs, élő Dráva	9-310
12. Gordisa, Mattyi-tó, holtág	365-45622

Irodalom

- BANCSI I. 1986: A kerekcsférgek (Rotatoria) kishatározója I. Vízügyi Hidrobiológia 15. VÍZDOK Budapest: 1-172.
- BANCSI I. 1988: A kerekcsférgek (Rotatoria) kishatározója II. Vízügyi Hidrobiológia 17. VÍZDOK Budapest: 173-577.
- BARTOS E. 1959: Virnici-Rotatoria. Fauna CSSR, Praha, 15: 1-969.
- GULYÁS P.-BANCSI I.-ZSUGA K.V. 1995: Rotatoria and Crustacea fauna of the Hungarian watercourses. Misc.Zool. Hung. 10: 21-47.
- GULYÁS P. 1998: Szaprobiológiai indikátorfajok jegyzéke. Vízi Természet- és Környezetvédelem 6. KGI Budapest: 1-96.
- ILLIES J. 1978: Limnofauna Europea. G.F.Verlag: 54-91.
- Koste, W. 1978: Rotatoria – Die Radertiere Mitteleuropas. Überordnung Monogononta I-II.
- KÖRNENDI S. 1998: Rotatoria és Crustacea vizsgálatok a Duna-Dráva Nemzeti Park különböző vízterein. Dunántúli Dolg. Term.tud.Sorozat 9, Pécs: 37-42.
- KUTIKOVA L.A. 1970: Kolovratki Fauna USSR.-Fauna USSR, 104.
- RONKAY L. 1985: Adatok a barcsi borókás kerekcsféreg-faunájának ismeretéhez (Aschelminthes, Rotatoria). Dunántúli Dolg. Term.tud.Sorozat 5, Pécs: 67-70.
- WOYNÁROVICH E. 1944: A Belyei-tó, Kopácsi tó, valamint a Duna és Dráva limnológiai viszonyainak keresztmetszete. Albertina, 1: 34-64.

Investigation of Zooplankton from different water bodies of Duna-Dráva National Park.I. Qualitative investigation of Rotatoria fauna

SÁNDOR KÖRMENDI & JÓZSEF LANSZKI

There were found 75 Rotatoria taxons in the investigated water bodies of Duna-Dráva National Park (Dráva, Rinya, gravel pit lakes, dead arms, marsh, moor). Most of occurred species are cosmopolitan, well-adaptable species of high ecological tolerance. Some rare rotatorian species occurred, such as *Brachionus diversicornis homoceros*, *Brachionus quadridentatus mehleri*, *Trichocerca vernalis*. The number of taxons can be significantly increased by systematical research of the different habitats (for example benton, metaphyton). The number of species can be determined by different factors in the river (Dráva) and in the brook (Rinya) (for example water pollution, discharge fluctuations), that is why there can be extremely fluctuation of a number of taxons. Based on the occurrence of the saprobic indicator species it can be ascertained that the eutrophication process speeds up in the gravel pit lakes and dead arms and leads to water quality problems because of different human effects (for example intensive fish stocking, fish nutrition, influent of different organic matter). The most significant purpose of the futher researches is to determine the changes of water quality of different water habitats by biomonitoring.

Authors' addresses:

Sándor KÖRMENDI
Dr. József LANSZKI
University of Kaposvár
H-7400 Kaposvár
Po. Box 16.
HUNGARY